

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de cultuurwoordvoerders en de griffier

Amsterdam, 6 november 2013

Geachte cultuurwoordvoerders,

Met het oog op de behandeling in de Tweede Kamer van de brief Cultuurstelsel 2017-2020 op 11 november aanstaande, wil Kunsten '92, belangenvereniging voor kunst, cultuur en erfgoed, waar zo'n 400 instellingen lid van zijn, het volgende onder uw aandacht brengen.

Minister Bussemaker zet met deze brief belangrijke stappen. Een betere samenwerking tussen overheden en meer aandacht in de beoordelingsprocedures voor behaalde resultaten in het verleden juichen wij toe.

Ambitieniveau mag hoger

Op de noodzaak voor betere samenwerking en afstemming tussen de overheden is niet alleen door Kunsten '92, maar ook door VNG, G9 en provincies, lang gehamerd en wij zijn dan ook verheugd dat de minister daar nu gehoor aan heeft gegeven.

Wat ons betreft had de minister in haar brief nog een stap verder mogen gaan. Met name voor innovatie en talentontwikkeling is een landelijke aanpak met regionale uitstraling hard nodig.

Inhoud voorop

Stroomlijning van de procedures en meer aandacht bij de beoordeling van instellingen voor behaalde resultaten in het verleden is een oude wens van Kunsten '92 en wij zijn blij dat die nu in vervulling gaat. Maar evenals de NAPK en De Zaak Nu plaatsen we daarbij de kanttekening dat gemakkelijk vergelijkbare 'accountable-proof'-criteria altijd gepaard moeten gaan met inhoudelijke argumenten en ruimte voor maatwerk.

Gevolgen van stelselwijziging en bezuinigingen nog niet echt zichtbaar

Verbetering van de kwaliteit van het cultuurstelsel vraagt echter om meer dan alleen procedurele aanpassingen. In de Basisinfrastructuur zijn de kernfuncties belegd die voor de kwaliteit en (inter)nationale uitstraling van onze kunst en cultuur van belang zijn. Met de Cultuurnota 2013 – 2016 zijn niet alleen forse bezuinigingen doorgevoerd, ook hebben ingrijpende wijzigingen in het stelsel plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot gaten in de culturele infrastructuur, waarvoor naar oplossingen moet worden gezocht.

Herstel kernfuncties

Een aantal onderdelen, zoals bijvoorbeeld talentontwikkeling en festivals, is vanuit de BIS naar de fondsen verplaatst en vervolgens met bijna de helft gekort. Ondersteunende instellingen zijn helemaal wegbezuinigd. Lagere overheden hebben in sommige gevallen gecompenseerd, maar ook daar zijn bezuinigingen aangekondigd. De echte grote knelpunten zullen waarschijnlijk na 1 januari 2015 zichtbaar worden. Erkenning van het feit dat het wat betreft festivals en aparte voorzieningen voor talentontwikkeling om kernfuncties van de infrastructuur gaat, is daarom des te belangrijker.

Meer garanties voor diversiteit en flexibiliteit

Veel instellingen zijn overgeheveld uit de BIS naar de fondsen en hebben sindsdien alleen nog de mogelijkheid om projectfinanciering voor maximaal 2 jaar aan te vragen. Voor een aantal genres en disciplines, met name in het middensegment, is dat een wankel basis. Juist dit middensegment garandeert de diversiteit van het Nederlandse culturele aanbod en dat is ook voor de voeding van het topsegment heel belangrijk. Hier zou meer stabiliteit, bijvoorbeeld door een 4-jarige fondsfinanciering, een zegen zijn.

In de BIS is het juist van belang goed te kijken naar de constructen die eerder de flexibiliteit in de weg zitten, zoals bijvoorbeeld de normbedragen voor het jeugdtheater en de presentatie-instellingen.

Aandacht voor talentontwikkeling in alle disciplines

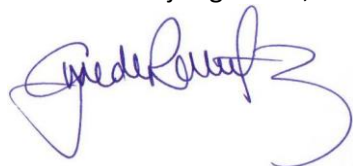
Met haar aandacht voor talentontwikkeling vindt de minister de sector en het kunstvakonderwijs aan haar zijde. Onze zorgen beperken zich echter niet alleen tot de podiumkunsten, zoals in de brief van de minister. Ook andere sectoren, zoals beeldende kunst en nieuwe media, hebben geen financiering meer voor structurele voorzieningen voor talentontwikkeling. Ook de voorgenomen opheffing van het Mediafonds zal grote gevolgen hebben. Talentontwikkeling is een essentieel onderdeel van de culturele infrastructuur en hoort als zodanig ook thuis in de BIS. Wij doen een beroep op de minister om te voorkomen dat kennis en expertise onnodig wegvloeit uit de sector en om waar nodig in de lopende cultuurnotaperiode maatregelen daarvoor te nemen.

Een nieuw fundament

Tenslotte: de samenleving verandert snel. Duurzaamheid, innovatie en kleinschaligheid zijn daarbij sleutelwoorden; kunstenaars en culturele instellingen spelen daarin onmiskenbaar een rol. Moeten criteria om in kunst en cultuur te investeren niet méér gaan over relevantie en zeggingskracht, dan over toegankelijkheid en publieksbereik?

Een vitaal en vernieuwend cultuurbeleid is een belangrijke pijler onder de zo gewenste nieuwe, duurzame kennis- en creatieve economie en de veranderingen die daarmee gepaard gaan. In haar Visiebrief 'Cultuur beweegt' stelt de minister ook terecht: "Creativiteit en innovatie zijn voorwaarden voor verdere groei van onze kennissamenleving." De minister heeft de sector ook opgeroepen een nieuwe inhoudelijke fundering voor het cultuurstelsel aan te dragen. Die handschoen pakt de sector op (zie bijvoorbeeld bijlage: 'Mijn idee voor de toekomst' door Jan Zoet), maar dat vraagt ook een bereidheid van de minister en de Tweede Kamer om het cultuurstelsel 2017-2020 in een bredere context te bezien. De samenhang tussen het gesubsidieerde en niet gesubsidieerde, en de cross-overs met andere sectoren, zoals onderwijs, onderzoek, zorg, maatschappelijke en stedelijke ontwikkeling, kunnen daar niet los van worden gezien. Kunsten '92 zal het debat hierover blijven voeren.

Met vriendelijke groeten,

Jet de Ranitz,
Voorzitter Kunsten '92

Cc: Minister Bussemaker, minister OC&W,
Joop Daalmeijer, voorzitter Raad voor Cultuur

Bijlage: Mijn Idee voor de toekomst, Jan Zoet, De Balie/Volkskrant, 24/10/2013